

1908
N:o 12

**HUONESISUSTUKSIA
RAKENNUSTAIIDETTA
MAALAUSTA JA KUVAN-
◇◇◇◇ VEISTOA ◇◇
TAIDETEOLLISUUTTA**

7:s
vuosikerta

**Suurin valikoima
Taideteollisuusesineitä**

kuparista, messingistä,
bronsista, raudasta,
kristallista, porsliinista
ja fajansista

**G. F. STOCKMANN
OSAKEYHTIÖLLÄ
— HELSINGISSÄ. —**

TOIMITUS:

**EINO SCHRODERUS, VIETTI NYKÄNEN
TYINE KOLINEN y. m. y. m.**

Toimituspaikka: Alpertink. 20. puh. 5594.
Konttori: Huvilakatu 5, puh. 644. • Posti-
osoite: Suomen Teollisuuslehden Kotitaide.
Tilauhinna 9 mk. • Ilmestyy 12 num. vuo-
dessa vähintään 30 kuvallitteen seuraamana.

5 Herman Lindell 5

ERITYISLIIKE

Taiteilija- ja
Piiustusaineita

5 I. Henrikink. 5

5 Helsinki. 5

Hennebique Rautabetonia, R. P. HEINRICH.

Sähköosoite: Heinrich. Helsinki Pohj. Esplanadink. 27. Puhelin 44 57.

Tekee täydellisesti tulenkestäviä Rautabetongirakenteita omien systeemien ja muiden nykyaikaisten ja koeteltujen rakentamismetoodien mukaan.

Kokonaaisia paperi- ja selluloosatehtaita, puuhiomoita, höyrysahoja y. m. Turpiinilaitoksia

Kouluihin, sairashuoneisiin, asuntoihin y. m. kaksinkertaisia kolvia täytteineen tai ilman.

Suomen suurin

Kateaineiden erikoisliike,

ammattitaitoisine johtajineen katto-, tiili-, liuska-, Heinrichin reformikatto, puusementtikatto y. m. rakenteissa.

Suomessa rakennettu:

Tirkkosen liikepalatsi, Tampere.
Lauritsalan höyrysaha, Lauritsala.
Porvoon selluloosatehdas, Tolkio.
Kansakoulurakennus, Helsinki.
Luteril. evankelilyhdistys, Helsinki.
Nokian Osakeyhtiö, Nokia.
Helsingin kaup. työväen asuntoja.
Punkaharjun asematalo.
Kansakoulurakennus Kotkassa
y. m., y. m.

Saksalaisten ja itävaltalaisten

Münchenin Pyrofogontlaitosten

haaraosasto.

„Pyrofogont“ lattiat (valmistettu yli 500.000 m²) terveydellisessä suhteessa paraita koulujen, sairaaloiden, asuinrakennusten y. m. lattiaita.

Palkittua työtä.

Paraita suosituksia.

RUBEROID

PARAS KATTO- JA ERISTYSHUOPA.

Ruberoidi pysyy ehdottomasti vedenpitävänä!

Ruberoidi kestää aina ilman vaikutukset!

Ruberoidista ei paahtavimmassakaan helteessä tipu mitään; tämän kautta pysyy puhtaus aina ja kattokourut eivät likau!

Ruberoidi on hajutonta, alasvaluvaa sadevettä voidaan käyttää talouteen!

Ruberoidia ei kattamisen jälkeen sivellä. On olemassa kattoja, jotka ovat värillä sivelemättä pysyneet 11 vuotta vedenpitävinä!

Ruberoidia voidaan laskea sekä kaltevaan, makaavaan että pystyasentoon!

Ruberoidi korvaa alallaan halpuudessa ja hyvydessä puusementin, eristää erinomaisesti vettä, lämpöä ja kylmää, ja tarvitsee sen lisäksi pienen painonsa takia (1 m² = 2 kg) hyvin köykäiset kattotuolit!

Ruberoidi on taipuvaa, niin että muuri- ja piippusaumat voidaan sillä peittää!

Ruberoidi voidaan maalata tavallisella öljyväriellä!

Ruberoidiin ei väkevätäkään hapot, lipeät ja kaasut vaikuta! Veturien ja savupiippujen rikkipitoiset höyryt eivät sen vuoksi sitä syövytä!

Ruberoidia siihen kuuluvine lisäaineineen sekä neuvoja ja selityksiä saadaan liikkeeltä.

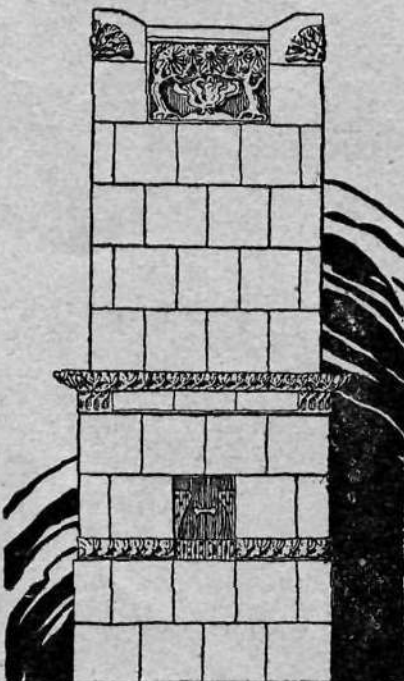
OSCAR FRANCK & C:o.

Ruberoidiseurun m. b. H. Hamburg tuotteiden yksinmyyjä Suomessa.

P. Esplanadinkatu 27.

HELSINKI.

Puhelin 5096.

Turun Kaakeli-Tehdas

myy halvimmalla aivan uusmallisia kotimaisten arkkitehtien piirustusten mukaan valmistettuja uunia sekä saleja että ruokasaleja ja jokapäiväishuoneita varten.

Näyttelyvarasto

Helsingissä,

Iso Roobertinkatu 25

Taidetakomo KORU

Eino Schroderus.

Valmistaa lampuja, lyhtyjä, kynttiläjalkoja, kirjoitustelineitä, huonekaluheloja y. m., y. m.

Ottaa suorittaakseen kaikenlaatuista rauta-, kupari- ja messinkiteollisuuden alalle kuuluvaa taiteellista työtä.

EINO SCHRODERUS.

Arkkitt.

Kristianink. 5. P. 53 48. TAKOMO Pietarink. 14.

KOTITAIDE

1908

Toimitus:

Eino Schroderus, Vietti Nykänen, Tyyne Kolinen y. m.

SEITSEMÄS VUOSIKERTA

HELSINKI
K. F. PUROMIEHEN KIRJAPAINO
1908

KOTITAITEEN SISÄLLYS.

Tavalliset numerot viittaavat tekstisivulle.

* merkitsee kuvitettua kirjoitusta.

A Akseli Gallén-Kallela ja dekoratiivinen taide	*17	Y Yleisön maku	99
Arkkitehtien taiteellinen omistusoikeus	111	Yleisöä on kasvatettava ymmärtämään rakennus-	
E Ebenholtsi	153	taidetta	65
Eduskuntatalokilpailun pöytäkirjasta	*19		
Englantilaiset helppohintaiset huonekapistukset	89		
H Hallin historiasta	121		
Helsingin rakennusolot v. 1907	16		
J Joseph Olbrichin muistolle	95		
K Kesävierasten asunnot	11, 30, 45		
Kilpailu Kotitaiteen asiamiehille	142		
Kotitaide	1		
Kotitaiteen huonekalu- ja lamppukilpailu	31, 69		
Käytännöllisiä neuvoja	114, 127		
Köpenhaminan Akateeminen Arkkitehtiyhdistys	104		
L Luonto ja taide	119		
M Makukysymyksestä	137		
Mallikudontalaitos	67		
Matkailijan toivomuksia teiden kaunistamiseksi	78		
Mietelmiä	68, 70, 94, 110, 120		
Münchenin näyttely 1908	*143		
O Oitbackan Nuorisoseuran talo Kirkkonummella	*45		
P Pietarin Siviili-insinööriklubin rakennustaide-			
näyttely Pietarissa	*86, 105—107, 109		
Puu-upoke- eli intarsialeikkaaja	58		
Pölyttämislaitoksista	93		
R Rakennustemme arkkitehtuurista sananen	105		
Ruberoidi	16		
S Sananen ruotsalaisista huvilarakennuksista	*115		
„Seitsemän veljestä“ Gallén-Kallelan somista-			
mana	150		
Suomalainen taideteollisuus — huomioon otta-			
maton vientitavara	81		
Suomen Käsityön Ystävien joulunäyttely	*140		
Syysnäyttely Ateneumissa	*129		
T Taideteollisuusyhdistyksen huonesisustuskilpailu	128		
Taiteellista metalliteollisuutta	*13		
Taiteilija Berndt Lagerstamin huvila kilpailu	*8—10		
Tampereen kansakoulukilpailu	59, 80		
Tampereen Työväenyhdistyksen piirustuskil-			
pailu	15		
Taulujen kehyksistä	73		
Teollisuusnäyttelyn johdosta Helsingissä v. 1908	*101		
Työväen Sanomalehti O. Y:n uusi talo	*14		
U Uudenaikainen huonesisustus- eli interiöri-			
taide	*2, 27, 36, 47		
V Vanhat ammattikyltit ja niiden uudestasyn-			
tyminen	*51		
Vähän Louis ja Eva Sparren taidenäyttelystä	*33		

Kuvaliitteitä.

Kuvaliite I Taiteilija Berndt Lagerstamin huvila.	
Kuvaliitteet II ja III Herrankamarin kalustoa.	
Kuvaliite IV Arkihuoneen kalustoa.	
” V Pohjapiirustuksia kesävierasten asuntoihin.	
Kuvaliitteet VI ja VII Kesävierasten asuntojen sisus-	
tusta.	
” VIII ja IX Ruokasalin ja makuuhuoneen	
kalustoa.	
” X—XVI, XIX, XX, XXIV, XXV ja XXVIII	
Arkihuoneenkalustoja.	
” XVII, XVIII, XXI, XXIX ja XXX Kattolamppuja.	
Kuvaliite XXII Tyyny.	
” XXIII Pöytäliina.	
” XXXI Suojaskannet.	
Kuvaliitteet XXVI ja XXVII Ruokasalin kalustoa.	
Kuvaliite XXXII Sänkykamarin kalustoa.	

Kuvia ilman tekstiä.

Akvarelleja	81, 82, 84
Herranhuoneen sisustusta	6, 7
Huvila Drakudden	134—137
Kauppias Tuomelan huvila Alajärvellä	56, 57
Kuvia Taideteollisuusyhdistyksen kevätnäytte-	
lystä	122—125
Lamppuja	42, 151—153
Makuuhuoneen kalustoa	86, 87
Monogrammeja	149, 154
Naisten huoneen kaiustoa	89—91
Porttiehdotus kaupungin puistoon	65
Pöytäliinoja	12, 77
Rintasolki	12
Ruokasalinkalustoa	138
Sortavalan Kansallispankin sisustusta	43
Talvimaaisema	73
Tehtaan isännöitsijä G. Snellmanin huvila Ke-	
missä	54, 55
Tyynyjä	7, 136
Uutimia	12, 77

Ihante valaistus

on
Lux-valo tehdassaleissa
Lux-valo työhuoneissa
Lux-valo pihossa ja teillä
Lux-valo rakennuspaikoilla

----- y. m. y. m. -----

Helppohintainen. Vähän kuluttava. Kaunis ja varma.

Luetteloja, hintailmoituksia ja kustannusarvioita pyynnöstä ilmaiseksi.

Suomen Lux-Osakeyhtiö Helsinki. Vladimirink. 2. Puh. 66 81

SUOMEN TEOLLISUUSLEHDEN
 JA
 KOTITAITEEN

vanhoja vuosikertoja

saadaan lehden konttorista, Huvilakatu 5.

Ruvetkaa

Suomen Teollisuuslehden

Asiamiehiksi!

Viidennenosan tilaushinnasta saatte vaivojenne palkkioksi. Sitäpaitsi jaetaan

Smk. 100: — ylimääräisinä palkintoina.

Nykyiset tilaajat! Uudistakaa ajoissa tilauksenne. Kehottakaa muitakin tilaamaan.

— Yksi tilaus tehdään käytännöllisimmän postikonttorista, niin kun päästään tilausmaksujen lähettämistä ja kirjevaihdosta.

Kotitaid 12 ilmestyy arkit. E. Schroderuksen sairastumisen takia vasta tammikuun 10 p:nä.

KARHULA OSAKEYHTIÖ

Osasto: KONEPAJA - - Sähköosote: URSUS, Karhula

VALMISTAA:

Täydellisiä puuhiomo-, pahuitehdas- ja sahalaitoksia, lastuvilla-tehtaita. ◇ Kylmä- ja lämpöhiomokoneita. ◇ Kartonkikoneita ◇
 ◇ ◇ ◇ ◇ ◇ Selluloosanostokoneita. ◇ ◇ ◇ ◇ ◇ ◇

Keskipakoislaajittelukoneita

HUOM.! Karhulan uusi patentti. ◇ ◇ ◇

TUOTANTO: 8 tonnia puumassaa 24 tunnissa.

Amerikkaan valmistettu näitä vuodesta 1905

alkaen jo 50 kpl. ◇ ◇ ◇ ◇ ◇ ◇ ◇ ◇

Kuivaustorneja puumassaa ja pahuja varten □ □ □

Turpiinia korkealla vaikutusmäärällä, Achillesmallia □ □

Voimajohtoja, erityisillä rengasvoitelu-laakereilla □ □

Tavaravaunuja, normaali- sekä kapearaiteisille radoille

Rotatsioni- sekä sentrifugaalipumppuja □ □ □ □

Kokiliiniin valettuja vaununpyöriä sekä arinarautoja

Hydraulisia puristimia sekä akkumulaattoria □ □

Kaikienlaista pienempää teräsvalua □ □ □ □ □

KUSTANNUSARVIOITA sekä PIIRUSTUKSIA ilmaiseksi.

Edustaja:

Osakeyhtiö INDUSTRIA, Teknillinen toimisto
 Helsinki.

JULIUS TALLBERG

HELSINKI

Erikoisliike Rakennusaineita ja Työkaluja,
 Asfalttihuopaa, Sementtiä, Saviputkia, Tulen-
 kestäviä tiiliä, Muoto-rautaa, Ikkuna ja peilila-
 sia, Rautapelkkoja, Raitiotietarpeita, Kattolev.

Ruuti ja Dynamiittiliike Helsingissä ◇ ◇ ◇ ◇ ◇ ◇ Haaraosastoineen maaseudulla

GUST. ARVIDSSONIN

Kivipaino- Atelieri

..... Helsinki.

P. Sidorow

Suomalainen Kalustokauppa
Osakeyhtiö

Suomen suurin konekauppa

Konttori ja Konenäyttely
Helsingissä, Aleksanterinkatu N:o 7

Suorittaa oman insinöörin johdolla täydellisiä konelaitoksia kaikilla aloilla, joista mainittakoon: täydellisiä sahalaitoksia, myllyjä, meijereitä, puusepäntehaita, puupahntehtaita y. m.

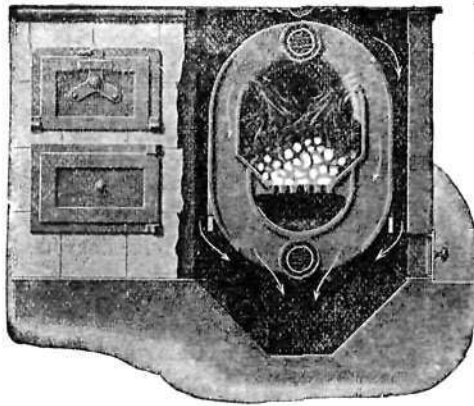
::: Pyytäkää erikoistarjous :::

Fiskars Aktiebolag

Posti-osoite: Fiskars.

Sähkö-os.: Aktiebolaget Fiskars.

Putlattua kankirautaa,
Martiinirautaa- ja terästä,
Rauta- ja teräslevyä,
Valurautaa,
Poraterästä, rautakankia,
Karkea ja hienotakeita,
Koneita ja työkaluja,
Lankkuja ja lautoja.

STREBELWERKIN Keskuslämmitys- kattiloita

lämmintä vettä ja matalapaineista
höyryä varten alati varastossa
JULIUS TALLBERGILLA.

John Svanljung

Asianajaja &
Patenttiasiamies

Fabianinkatu 8. ::: Helsinki.

Kirjeenvaihtajia useissa
— muissa maissa. —

Ilmoitustoimisto Hermes

(Edvard Koskinen)

Helsingissä, Aleksanterin-
katu 46 (Sentralipasaasi).

Puh. 44 42 ja 62 43

Toimittaa ilmoituksia kaikkiin
koti- ja ulkomaan sanomalehtiin
laskien lehtien omat hinnat. Huom!
Yksi käsikirjoitus! Yksi maksu-
paikka! Sanomalehtiluettelo ilmai-
seksi ja postivapaasti.

Berlin-Anhaltische Maschinenbau Actien-Gesellschaft

Voimansiirtoja

Felten & Guillaume, Köln a. R.

Voimansiirto- köysiä

Edustaja Suomessa
SANDMAN & C:o
TAMPEREELLA.

Sähköosote SANDMAN - - - - - Puhelin: 8 00

Aktiebolaget Sandvikens Skeppsdocka och Mekaniska Verkstad Helsingissä

Valmistaa Höyrylaivoja eri lajia; Maa- ja Meijerihöyryko-
neita myöskin nopeakulkuisia, vauhtipyöräsäästäjällä; Höyry-
kattiloita käytännössä olevia muotoja, myöskin vesiputkikattiloita
varustettuja tulistulaitoksella sekä ilman; Rautatievaunuja kai-
kenlaatuaisia, myöskin kapearaiteisia teitä varten; Levytöitä joka
lajia; kuiva tokka ja telakka nusilla ajanmukaisilla laitoksilla.

Suomen Sahanterätehdas Osakeyhtiö

- Tampereella -

suosittelee valmistamiaan erinomaisia

Raami- ja Sirkkelisahoja
Pölkky- ja Tukkisahoja
Terärautoja Sahoille ja
paperitehtaille.

Suomen Sahanterätehdas Osakeyhtiö
Tampere.

SUOMEN GUMMITEHDAS OSAKEYHTIÖ HELSINGISSÄ

suosittaa tuotteitaan:

KALOSSEJA
PÄÄLLYSKENKIÄ
ja URHEILUKENKIÄ
KONEHIHOJA
gummipäällisellä eli il-
man sitä
GUMMILETKUJA
h yryä, vettä, ilmaa
kaasua, happoja y. m.
varten
SPIRAALILETKUJA
PUUVILLALETUKUJA
palorulskuja varten, si-
säpuolelta gummitet-
tuja
PYÖRÄRENKAITA
ajoneuvoihin

Tehtaan leima

GUMMISIA
pumpunventtilillejä,
laattoja, nyöriä pesu-
y. m. valssien päälli-
siä, korkkia, tiivistys-
nauhoja, palloja, bil-
jardivalleja y. m.
SEPARAATTORI-
RENKAITA
KONETIIVISTETTÄ
RAAPUTUSGUMMIA
merkkl „Karhu“
y. m. m. m.

OTTAA tehtäväkseen kaikkia
gummialalle kuuluvia töitä
piirustusten eli mallien
mukaan.

Albion

Perust. 1865

Lamppumakasiini

omist. Victor Rydman.

Lamppuja, Lampunomia,
Lasia, Posliinia y. m.
Petroleumia ja bensiniä.

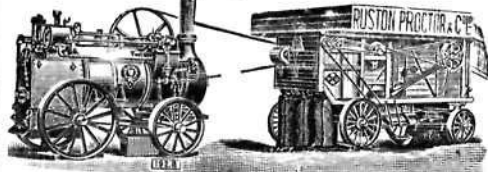
HUOM.! Täydellinen varasto sähkölampuja.

Liike perus-
tettu 1868.

O. Y. Victor Forselius, Turku

Myypi varastosta
kaikellaisia

Koneita,

kuuluvia maanviljelykseen,
meijeritoimeen ja teollisuuteen, Konetarpeita,
Pumppuja, Vesijohtoja,
Teko-Lannoitusaineita,
Siemeniä y. m.

Meijereitä asetetaan sekä Radiaattoreilla että Separatoareilla.

O. Y. Victor Forselius, Turku.

G. W. Sohlberg

Helsinki — Metsästäjänkatu 4

Valmistaa kaikkia peltisepän ammattiin kuuluvia rakennustarpeita, nimittäin vesikattoja mustasta ja galvanoidusta pellistä, laskutorvia, koneella tehtyjä polvia, vaasia, kolosseja, viiriä sekä muita sinkkikoristeita. Ilmaläppiä (venttiiliä) eri kokoa ja mallia. Kylpyammeita ja vedenlämmitysuunia. — Kirkkoihin kammiinoita ja ukkosenjohteita.

Kaikki mitä huokeampiin hintoihin.

Kustannus-arvioita ja hintaluetteloja läheterään pyynnöstä.

Öllyjen ja Konetarpeiden tuontiliike

Westerlund & Co

Telef. 1117 = Helsinki = Telef. 1117

Parhaimpia Kone-, Sylinteri- y. m. öljyjä. — Konsisteerirasvaa, Vaseliiniä, Tärpättiä, Pakninkia, Konehihnoja, Trasselia, Nuoraa, Presenninkiä, — Alkolaisia puulajeja, liimaa, armatuureja, ruiskuja y. m.

Paraisten Kalkki

on ominaisuuksiltaan suurimmassa määrässä puhdasta ja sitovaa, riittää paraiten ja on sen vuoksi käytännössä huokeinta. Paraisten Kalkkikivi korkeaprosenttinen; erinomaisia lajeja sellulosa-, lasi- ja rautatehtäille. Erinomaista marmorirouhetta sementtimosaikkia varten.

PARAISTEN KALKKIVUORI OSAKEYHTIÖ

Konttori Paraisissa ja Helsingissä, Vladimirink. 20. tel. 122.

Letkuja,
kytkimiä ja suihkuputkia.

Öljyjä,
talia ja konsistenssirasvaa.

Konehihnoja,
ommelhihnoja ja hihnalukkoja.

Fagerstan teräsköysiä,
sahanteriä ja höylänteriä.

Mirgelipyöriä,
telkivitoja ja ketjuja.

Presenninkiä,
ja presenninkikangasta.

Pumppuja,
putkia ja putkiosia.

Rohtimia,
tappuroita ja pikeä.

J. E. CRONVALL,

Jenkinin
venttiilejä ja pakninkia.

Injektoreita,
manomeettoreita ja hanoja.

Värejä, happoja,
ja kemikaaliota.

Carborundum-
kiviä, pulveria ja kangasta.

Morgan upokkaita,
valimografiittia ja muottipiikkiä.

Teräs- ja puisia hihnapyöriä,
akseleita, laakereita, telkinrenkaita.

Puhdistuskangasta, trasseleita ja trasselilaatikoita.

Laakerimetalleja,
viiloja ja vesilaseja.

Asfalttikattohuopaa,
vuoraushuopaa ja kattovoidetta.

Linoleumimattoja,
maalattuja, plain ja inland.

Keskinäinen

Henkivakuutusyhtiö

SUOMI

Voitto yksinomaan
vakuutettujen hyväksi

Suurin kotimainen

-henkivakuutusyhtiö-

K. A. WIGG

Korkeavuorenk. 15. Tel. 867

Takomo ja Ajokalutehdas

Suorittaa Rakennustakeita
Koristelutakeita sekä kaikkea ammattiin kuuluvaa työtä

Korjauksia toimitetaan huolella

M. F. Hättinen

Helsinki — Suomi — Telef. 13 13

Kupari- ja Peltisepänliike.

Varasto :
Kupariastioita,
Paloruiskuja,
kirkkoja, kyläkuntia ja
kartanoita varten.

Peltiunina,
Katon peittämistä,
Lukon korjausta,
Avaimia ja Tinausta
halpisiin hintoihin.

Rakennusalaan kuuluvaa metallikoristetyötä suoritetaan kaikkea laatua

Kansia

Suom. Teollisuuslehden vanhoihin vuosikertoihin, on saatavana lehden konttorissa.

PÄÄRAVINTOLAN PAVILJONKI.

EMANUEL von SEIDL.
FRESKOT FRITZ ERLER.

MÜNCHENIN NÄYTTELY 1908.

Saksassa arkkitehtuuri- ja taideteollisuusnäyttelyt ovat tulleet varsin yleisiksi. Melkeinpä joka vuosi on tällä vuosikymmenellä jossakin Saksan huomattavimmista taidekaupungeista ollut arkkitehtuuri- ja taideteollisuusnäyttely. Kovin vilkas toiminta on vallinnut saksalaisten taiteilijoiden keskuudessa ja paljon ovat he työtä tehneet uuden taiteen luomiseksi. Monet näyttelyt ovat jo osoittaneet, että saksalaisissa on monta ensiluokan taiteilijaa ja että nämä jo ovat aikaansaaneet sangen huomattavaa.

Aluksi lienee näillä arkkitehtuurinäyttelyillä yleensä ollut tarkoituksena näyttää, että todella oli olemassa taiteilijoita, jotka tekivät työtä uuden aatteen puolesta ja myöskin kykenivät jotain luomaan. Nyt nämä asiat ovat jo monta kertaa toteutuneet näytetyt, ja tältä kannalta katsoen ovat

siis näyttelyt käyneet tarpeettomiksi. Mutta on monta muutakin seikkaa, joiden vuoksi näyttelyt yhä vieläkin ovat hyödylliset, jopa välttämättömät. Esimerkiksi suuren yleisön kasvattamisessa ja sen taiteellisen aistin parantamisessa on näyttelyillä edelleenkin suuri merkitys.

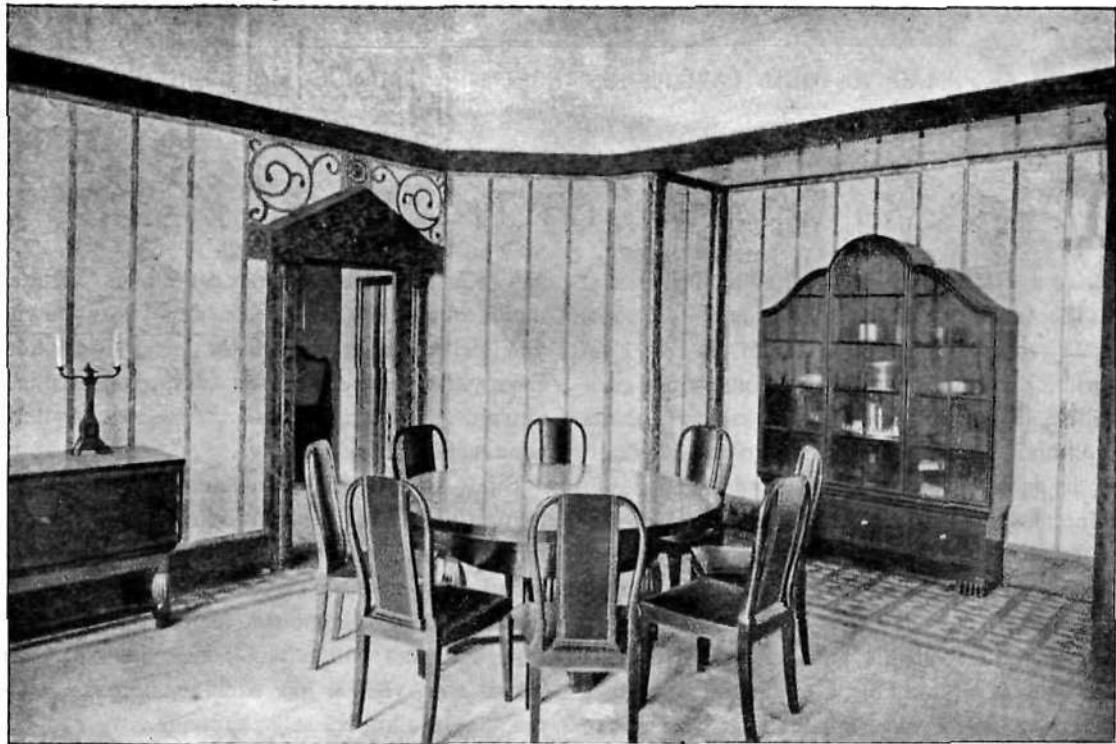
Siitä ei ole niinkään kauan aikaa, kun arkkitehtuurin ja taideteollisuuden alalla vallitsi kauhea barbaarisuus. Voimme sanoa, että 19:nneen vuosisadan 80- ja 90-luvut olivat täydellisen mauttomuuden aika, jommoista historia tuskin tuntee. Ja epäilemättä jatkuu tätä aikaa vieläkin. Sangen suuri osa yleisöä on vielä makuunsa nähden raa'alla ja alkuperäisellä kannalla.

Münchenin näyttelyssä tehtiin erittäin valaiseva koe tämän seikan toteennäyttämiseksi ja selvittämiseksi. Oli kahteen suureen huoneeseen järjes-

RUOKASALI.

ADALBERT NIEMEYER.
MÜNCHEN.

RUOKASALI.

BRUNO PAUL.
BERLIN.

tetty erityinen parodinen näyttely. Näissä kahdessa rikkaasti koristetussa huoneessa vallitsi täydessä kukoistuksessaan 80- ja 90-luvun mauttomuus. Äitelät väriyhdistykset olivat vähällä saattaa katsojan pahoinvoivaksi. Kaikenlaiset villit ornamentit kiemurtelivat pitkin jokaista mahdollista pintaa. Jokaisella neliömetrillä vapaata pintaa oli joku arvoton korukapine. Mitä teatralisimpiin laskoksiin poimutellut, arvottomat kankaat riippuivat keuhkoissa tangoissa jokaisen akkunan ja oven edessä. Sanalla sanoen, mauttomuus vietti täällä hurjia orgioitaan.

Vaikka nämä huoneet olivatkin kovin demonstratiivisesti järjestetyt, niin huomasi ainoastaan noin 70 % kaikista näyttelyissä kävijöistä pilan. Muut 30 % yleensä arvelivat: „Oo-jaa — sangen kaunista, mutta sellaistaahan meillä on kotonakin“. Kuulinpa vielä muutamien sanovan: „Vihdoinkin oikein kaunis vanhaan tyyliin sisustettu huone. Mikähän toimini lienee tämän näytteille pannut“.

Vielä on monta näyttelyä tarpeen, ennenkuin nuo 30 % ovat tottuneet katsomaan asioita uudelta, jalommalta kannalta. Vielä on paljon työtä tehtävä, ennenkuin kaikki ovat kyllin sivistyneet käsittämään mikä on taidetta.

Meillä Suomessa lienee asiain tila tuskin niinkään onnellinen kuin Bayerissa. Yleisömmä on vielä vähemmän taidetta harrastava ja luonnollisesti myös taiteellisesti sivistymättömämpi. Bayerissa on paljon vanhaa hyvää taidetta, jolla dekadensiajasta huolimatta on juurensa ainakin jossakin osassa Bayerin kansaa. Meillä tuskin nimeksikään on taiteellisia traditioita, sillä meidän sivistyksemme on siksi nuori ja on suurimmaksi osaksi peräisin vasta taiteen dekadensiajalta. — On siis selvää, että Suomessa tarvitaan vielä enemmän työtä taiteen kohottamiseksi kuin Bayerissa.

Näyttelyillä on myöskin suuri merkitys taiteilijoille itselleen, ei ainoastaan sentähden että ne synnyttävät vilkasta toimeliaisuutta antamalla taiteilijoille paljon töitä ja tehtäviä, vaan myöskin siksi, että ne sangen tehokkaasti kehittävät ja kasvattavat taiteilijoita. Yhteistoiminnan kautta juuri liiallinen individualismi ja kömpelyys häviää. Ainoastaan yhteisin voimin voidaan todella luoda uusi suunta, joka on välttämätön taiteellisenä ohjeena ja ojennusnuorana. Kaikkien täytyy sen verran alistua samaan kaavaan, että toinen toisensa ymmärtäminen käy mahdolliseksi. Nykyään ilmenee niin suurta eroavaisuutta maussa. Mikä toisen mielestä on erinomaisen kaunista, on toisen mielestä mitättömän rumaa. Toinen pitää sitä kauniina, mikä on hänelle tuttua ja mikä

NAISTEN HUONEESTA.

MAX PFEIFFER.
MÜNCHEN.

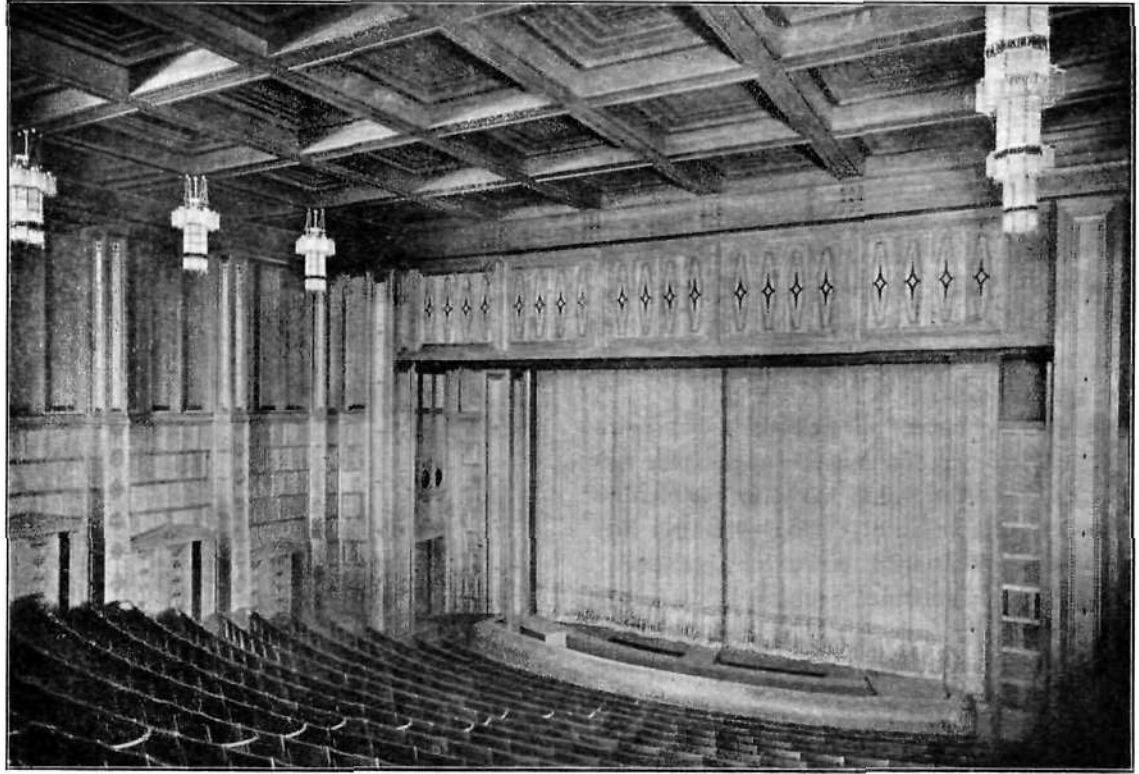
synnyttää vastakaikua hänen sielussaan; toinen taas pitää sitä rumana, mikä on hänelle tuntematonta ja mitä hän ei ymmärrä. Tästä syystä tarvitsemme jonkinlaisen kaavan, jonka mukaan voimme arvostella. Joka tapauksessa jää kyllä sijaa persoonallisten ominaisuuksien kehittämiseksi.

Jo 10 vuotta sitten puhuttiin uudesta tyylistä arkkitehtuurissa ja taideteollisuudessa. Silloin kyllä oli yksilöitä, jotka todella tarkoittivat uudistusta ja jotka tekivät työtä uuden tyylin aikaansaamiseksi. Mutta jokainen kulki silloin omaan suuntaansa, yhteistä oli ainoastaan se, etteivät he tehneet mitään vanhaa. Tämä „uusi tyyli“ oli siis silloin negatiivista laatua.

Nykyään olisimme enemmän oikeutetut käyttämään sanoja „uusi tyyli“, sillä nyt on myöskin jotakin positiivista aikaansaatu. Nyt on eri taiteilijoilla jotakin positiivisesti yhteistä. Kaikki tekevät jossakin määrin työtä samojen periaatteiden mukaan. Mielellämme emme nytkään puhu uudesta tyylistä, sillä vieläkin ovat erilaisuudet liian suuret.

Tyyli on tietysti aina riippuvainen ajan hengestä ja elintavoista sekä teknillisistä ja konstruktivisista mahdollisuuksista. Nämä seikat ovat aina kehityksen pohjana.

Monessa paikassa on moitittu Münchenin näyttelyä siksi, että se olisi ollut kauttaaltaan samankaavainen ja yksitoikkoinen. Mielestäni on tätä seikkaa pidettävä ainoastaan ansiona, sillä se

KÜNSTLER TEATTERI.

MAX LITTMANN.

osoittaa, että jo on päästy niin pitkälle, että uusi tyyli todella on syntynyt.

Münchenin kaupunki on vanhastaan tunnettu taidekeskus. Keväisin ja syksyisin on Münchenissä suuri ulkomaalaisten tulva. Saksan kaupungeista on München se, jonne matkustavaiset mieluummin suuntaavat kulkunsa. Kukapa ei viihtyisi Bayerin hauskassa ja kauniissa pääkaupungissa, jossa elämä varsinkin keväisin ja syksyisin on niin vilkasta ja miellyttävää. Näyttelyille on tällainen kaupunki erittäin otollinen, sillä lukuisa ja hyvin vaihteleva yleisö on itsestään taattu. Kuitenkin oli näyttelyä jo kaksi vuotta aikaisemmin paljon reglameerattu ja sangen hyvällä menestyksellä, sillä harvoin on Münchenissä vieraiden tulva ollut niin suuri. Näyttelypaikalla näki bayerilaisia talonpoikia kansallispuvuissaan, proosallisen näköisiä saksalaisia porvareita, hienoja englantilaisia ja ranskalaisia vieraita ynnä paljo muuta kansaa. Kaikki tämä iloisen ja värikkään arkkitehtuurin yhteydessä, tarjosi mitä mieltäkiinnittävimman näyn.

Mitä itse näyttelyyn tulee, oli se sangen suuremmoisesti järjestetty. Ison puiston ympärille olivat näyttelyrakennukset sijoitetut valtavine halleineen, ravintoloineen, erityisesti tätä tilaisuutta varten rakennettuine teatterineen ynnä muine huvittelupaikkoineen. Oli pidetty huolta siitä, että yleisö taiteellisen nautinnon ohella myöskin saattoi huvitella.

Paljon olisi kerrottavaa tämän näyttelyn taiteellisista tuloksista, mutta tässä täytyy rajoittua ainoastaan kaikkein tärkeimpään.

Näyttelyrakennuksista oli sangen suuri osa tullut arkkitehti Emanuel Seidelin osalle. Hänen rakentamansa oli muunmuassa suuri ravintola, joka sekä ulko- että sisäpuolelta oli erittäin hyvin onnistunut. Ollen näyttelypaikan länsipuolisena päätteenä ja suuren Bavaria-muistopatsaan vastapainona, oli se sangen monumenttaalisesti käsitelty ja rakennettu kahden metrin korkuiselle terassille. Sen edessä oli suuri avonainen paikka, jota koristi iso suihkulähde monine kuvanveistoksineen, joittenka taustan muodosti ihana näyttelypuisto. Kuvempana kukkulalla kohosi mahtava Ruhmeshalle Bavaria-patsaineen.

Ravintolan useista saleista ja huoneista on erityisesti mainittava pohjoinen paviljonki, jossa seinä koristavat Fritz Erlerin kauniit freskomaalaukset. Värivaikutus oli tässä huoneessa erinomainen. Keltaisten, seinä vastaan seisovien puolipylväiden välissä olevat värikkäät kiekkurat tekivät erinomaisen vaikutuksen. Valkoiset huonekalut ja valkoiset pöytäliinat kohottivat seinien rikasta värivaikutusta. Arkkitehtuuri tässä pohjamuodoltaan pyöreässä huoneessa oli hyvin yksinkertainen ja luonnollinen. Sileitä seinä vastaan asetetut puolipylväät kannattivat tummaksi maalattua arkkitraavia, jonka päällä lepäsi kuvunmuotoinen katto.

RUOKASALI.

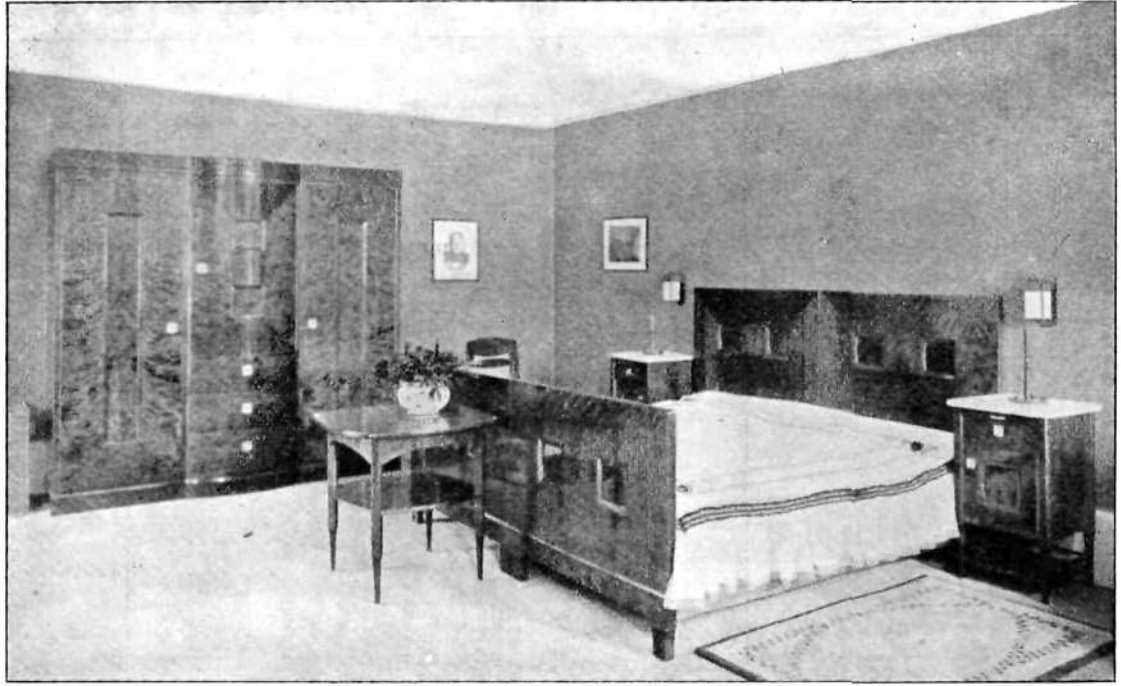
HANS HERTLEIN.
MÜNCHEN.

Pylväiden välissä oleva seinäpinta oli jaettu kahteen osaan, joista ylimmäinen oli koristettu fresko-maalauksilla. Alimmainen pinta oli peitetty tumman harmaansinisellä värillä ja synnytti yhdessä värikkäiden maalauksien ja keltaisten pylväiden kanssa erinomaisen värivaikutuksen. Suhteet eri pintojen ja eri arkkitehtuuriosien välillä olivat hienosti punnitut.

Erityinen kunniasija müncheniläisessä sisäarkkitehtuurissa on annettava Bruno Paul'ille. Hän on siinä lahjakkain ja vaikuttavin henkilö. Hänen jälkiänsä käyvät useimmat nuoret müncheniläiset taiteilijat. On esim. sangen kuvaavaa, että entinen Behrens'in oppilas Theodor Veil vähitellen on täydellisesti omistanut Bruno Paul'in arkkitehtuuriluonteen. Hänen näyttelyhuoneensa naistenmuoteja varten oli aivan Paul'in henkeen luotu ja sitä karakteriseerasi sama yksinkertainen, jalo hienous. Tämä huone osoitti, että sen tekijä on sangen etevä taiteilija, joka jo on saavuttanut verrattain suuren kypsyyden. Yksinkertainen selvä pohjamuoto, arkkitehtoonisesti erittäin hienosti jaotettu seinäpinta peileineen ja oviaukkoineen, ovien yläpuolella olevien pintojen hieno koristelu, näyttelyvitriinien erinomaisen soma muoto, lattiata peittävä pehmeä matto, mukavat nahkalla päällystetyt kaunismuotoiset tuolit — kaikki yhdessä loivat erittäin aistikkaan ja sivistyneen arkkitehtoonisen kokonaisvaikutuksen.

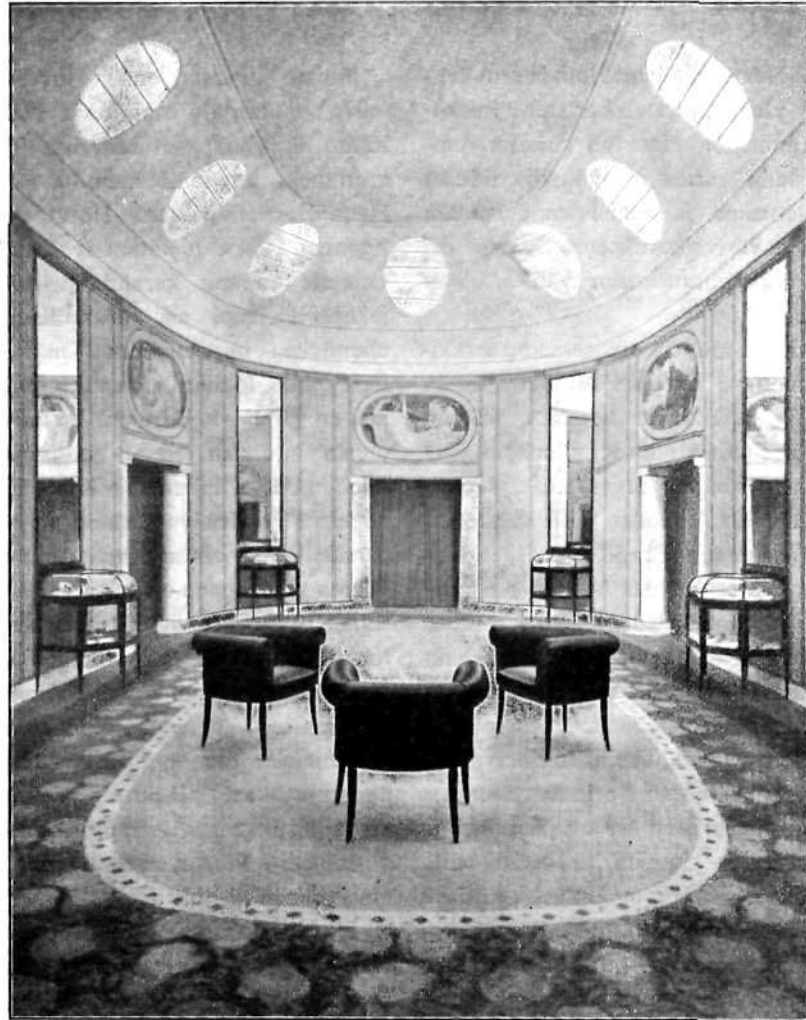
Muista nuorista, ennen tuntemattomista taiteilijoista, on erittäin mainittava Hans Hertlein, Karl Rehm ja Horst v. Zedtvitz, jotka kaikki olivat asettaneet näytteille kauniita töitä. Sieviä olivat Hans Hertlein'in sekä Horst v. Zedwitz'in ruokahuoneet, jotka molemmat olivat müncheniläiselle taiteelle sangen karakteristiset. Näissä esiintyi jokapäiväisempi tai porvarillisempi suunta müncheniläistä huonetaidetta, jonka etevimmät edustajat ovat Richard Riemerschmid, Adalbert Niemeyer ja Karl Bertsch. Viimeksi mainittu on tämän suunnan etevin edustaja ja harvinaisen miellyttävä ja hieno taiteilija. Hänen makuuhuoneensa oli näyttelyn parhaimpia huoneita ja yleensä parasta mitä sisäarkkitehtuurin alalla saa nähdä. Värien yhteenpano eli erinomainen. Sinisenharmaat seinät, murretun violetit, betsatusta käheräkoivusta tehdyt huonekalut ja valkoinen katto, jonka erottaa seinästä hieno kultainen lista, sulivat värissä erinomaisesti yhteen. Huonekalut olivat kaikki erinomaisen hienot, niitä vastaan ei ollut mitään muistutettavaa. Huoneen kokonaisjärjestely oli kovin aistikkaasti ja tunteikkaasti tehty.

Adalbert Niemeyerillä oli näytteillä monta kaunista huonetta, joista erittäin kodikkaan ja lämpimän vaikutuksen teki hänen ruokahuoneensa. Hauskasti järjestetyt olivat akkunakomerot penkkeineen, jotka lämpimässä auringonpaisteessa näyttivät hyvin miellyttäviltä.

MAKUUHUONE.

KARL BERTSCH.
MÜNCHEN.

NÄYTTELYHUONE NAISTEN
MUOTEJA VARTEN.

THEODOR VEIL.

Richard Riemerschmid'illä on sangen suuri maine koko Saksassa. Hänen taiteestansa voi olla eri mielipiteitä, mutta luulen, että se meille suomalaisille ei ole niin sympaatinen, kuin monen muun müncheniläisen.

Lopuksi tahtoisin vielä mainita prof. Max Littmann'in rakentaman teatterin, joka monessa suhteessa on merkillinen. Katsomossa ovat istuinväliä järjestetyt amfiteatterin muotoisesti ja nousu tehty sangen suureksi, jotenka jokainen katsoja kurkistamatta toisen pään takaa voi nähdä koko näyttämön. Näyttämön suhteen on tässä teatterissa tapahtunut uudistus siten, että se on tehty ainoastaan 8 m. syväksi ja ilman mitään takanäyttämöä. Kaikki irtonaiset kulissit ovat poistettut ja niiden sijalle on erityisesti joka tilaisuutta varten tehty arkkitehtoninen maisema tai

koristus. Täten ei synny mitään sellaisia vääriä perspektiivejä kuin kulisilla varustetussa teatterissa silloin kuin näyttelijä astuu näyttämön perälle.

Katsomon sisustus on kokonaan puusta, mikä akustisessa suhteessa on erittäin edullista. Sen on suunnitellut ruotsalainen arkkitehti Karl Bengtson, joka tällä työllään on osottautunut olevansa sangen etevä taiteilija.

Tässä on lyhyesti koitettu tehdä selvää müncheniläisestä taiteesta, sellaisena kuin se esiintyi näyttelyssä 1908. Niille, jotka lähemmin tahtovat tutustua müncheniläisten miellyttävään taiteeseen, voin suositella erityisesti tämän näyttelyn johdosta ilmestynyttä kirjaa, jossa on täydellinen selonteko näyttelystä. Kirjan nimi on: „Die Ausstellung München 1908 (Eine denkschrift)“.

E— S—m.

■ ■ ■ Kilpailu. ■ ■ ■

Kotitaiteen asiamiehiä sekä vanhoja että uusia kutsutaan täten kiivaasti kilpailemaan Kotitaiteen levittämisessä ensi vuonna. Ei tarvis pelätä; että toiset olisivat jo ennättäneet listoilleen kerätä kaikki lehden tilaajat, sillä lukemattoman suuri on vielä se taiteen ystävien ja harrastajien joukko, joka ei ole käsittänyt että kunkin pyhä velvollisuus on kannattaa ainutta taideteollisuuden ja kuvaamataiteitten äänenkannattajaksi pyrkivää aikakauslehteä ja että on aivan kansallinen häpeä kun tämän tapaisen lehden *meillä* pitää kitua kannatuksen puutteessa

kun muut sivistyskansat voivat ylläpitää kymmeniä jopa satoja. Vielä puuttuu Kotitaide useimmista kansankirjastoista ja lukutuvistakin. Siis — *asiamiehet tuliseen toimeen!* Vaivan rahallinen palkka ei ole suuri, mutta kunnia suurempi. Palkinnot ovat I:nen Smk. 25; — II:nen Smk. 15: — ja III:s Smk. 10: —. Asiamies palkio on kuten ennenkin 20 %. Huomioon otetaan kaikki Kotitaiteen tilaukset niin yksin kuin yhdessä S. Teollisuuslehden kanssa tehdyt. Kilpailu päättyy huhtik. 1 p. 1909.

Tämän n:ron mukana jaetaan kaikille Kotitaiteen tilaajille näytteeksi S. Teollisuuslehden 24 n:ro. 1 m:kan lisämaksulla saavat Kotitaiteen tilaajat tämän kahdesti kuussa ilmestyvän lehden itselleen.

„Seitsemän veljestä” Gallén-Kallelan somistamana.

Kiven Seitsemän veljestä on nyt Akseli Gallén-Kallelan somistamana ilmestynyt painosta.

Samoin kuin Seitsemän veljestä muodostaa käännekohdan suomalaisen kirjallisuuden historiassa, samoin saattaa sanoa, että se nyt Gallén-Kallelan koristamana muodostaa käännekohdan suomalaisen kirjanpainamistaitteen alalla. Sillä toista ulkoasunsa puolesta niin täydellistä teosta ei vielä ole Suomessa painettu. (Lukuunottamatta Edelfeltin kuvittamia Vänrikki Stoolin tarinoita.) Pienimmätkin yksityiskohdat vaikuttavat osaltansa eheän taiteellisen vaikutuksen saavuttamiseksi.

Gallén-Kallela on samoin kuin William Morris, joka Englannissa uudisti kirjanpainamistaitteen, saanut vaikuttimia vanhoista kirjoista. Kirjaintyyppit y. m. yksityisseikat vakuuttavat sitä. Niinpä esimerkiksi sen sanan ensi tavu, joka alottaa seuraavan sivun, on liitetty edellisen sivun viimeisen rivin alle, niinkuin näkee vanhoissa raamatuissa tahi virsikirjoissa. Mutta juuri tämä somistuksen vanhanaikainen sävy on Kiven kielen vakavan juhlallisuuden mukaista.

Vieläpä paperikin, jota kirjassa on käytetty, on valittu taiteellisia vaatimuksia silmällä pitäen.

Mitä sitten tulee koristukseen niin se on harvinaisen rikasta. Joka luvun alussa on koko sivun käsittävä otsakuva ja jokaisen kappeleen alussa koristeltu alkukirjain. Yksin näitä jälkimäisiä on kirjassa 269 — ja tahtoisinpa sanoa että juuri nämä osottavat Gallén-Kallelan mielikuvituksen ehtymätöntä rikkautta. Sillä koko kirjassa ei löydy kahtakaan samanlaista alkukirjainta. Tietysti ovat kirjaintyyppit samat, mutta niihin liittyvät koristukset vaihtelevat kunkin kappaleen sisällyksen mukaan. Milloin on taiteilija käyttänyt koristuksena pientä maisemakuvaa, milloin näkee kirjaimen haarukkojen välissä ihmisen kasvot, milloin käden, jalan j. n. e., mutta kaikki viittaavat kertomuksen kulkuun. Moni on vähäisestä koostaan huolimatta huomattava taideteos. Esim. alkukirjainkoristukset sivuilla 131 ja 236 — mainitakseni jonkun joukosta.

Sitäpaitsi on, kuten jo sanoin, joka luvun alussa kokonaisen sivun käsittävä otsakuva. Niistä on ensimmäinen, missä näkee veljesten livistävän äitiänsä pakoon, joka koivun vitsa kourassa heittää ahdistaa, värillinen. Siinä käytetyt ruskeanpunaiset, keltaiset ja harmaanvihreät värit ovat erin-

omaisen miellyttäviä. Mutta harvinaisen tunnelmainen on viimeisen, s. o. neljäntoista, luvun otsakuva. Aukean pellon partaalla, mustan metsän laidassa näkyy Jukolan kuulu talo. Talojen katot, pellot ja metsäiset rinteet ovat valkean lumen peitossa ja taivas on harmaa — niinkuin se talvisin enimmäkseen on. Niin on kuin katsois ulos ikkunasta jonakin harmaana talvisena päivänä. Painostavan hiljaista ja yksinäistä . . .

Kammottava on saman luvun symbolinen loppukuva: ääretön määrä pääkalloja, joittenka keskeltä kohoa kukkiva ruusupuuh, niinkuin rajattoman meren keskeltä.

*

Se koristuksista; jällellä on varsinainen kuvitus, joka käsittää 52 kokosivun kuvaa, joiden joukossa 12 värillistä kuvaa ja pari etsausta. Viimemainituista on toinen Veljekset Sonnimaellä paraita kuvia koko kirjassa. Niinkuin tontut tahi peikot istuvat veljekset metsän helmassa kaukaisen tulipalon loimun valaistessa heidän kauhistusta kuvastavia kasvojaan, Niin taitavasti on taiteilija kuvannut salaperäistä valoa että muistuu mieleen valohämyn suuri mestari Rembrandt.

Gallén-Kallela ei ole pyrkinyt luomaan luonnekuvaa yhdestäkään veljeksistä. Hän kuvaa heidät aina yhdessä joukossa — eikä ole mahdollista monastikaan erottaa kuka heistä kukin on. Luonteen kuvaamisen on hän kokonansa uskonut kirjailijalle; hän näkee edessänsä aina vaan seitsemän veljestä — eikä Juhanin, Simeonin tahi Laurin. Ja siinä on taiteilija mielestäni täysin oikeassa. Sillä jos hän olisi ryhtynyt eri luonteita kuvaamaan, niin olisi kuvitus tullut liian tärkeäksi tekijäksi — huomioon ottamatta seikkaa, että olisi hyvin vaikeata siinä suhteessa kilvoitella Kiven kanssa. Sensijaan kuvaa Gallén-Kallela tapahtumia, luontoa, missä veljekset liikkuvat j. n. e. . . . Oikeastaan muistan nähneeni vaan yhden luonnekuvan koko kirjassa, nimittäin mestarillisesti piirretyn kuvan Tammiston Kyöstistä (siv. 108). On jotakin jyrkää, mutta samalla selittämättömän raskasmielistä karkeasti muovailluissa kasvoissa.

Mielestäni on kuvituksen päämerkitys sen tunnelman syventämisessä, joka lukiessa on syntynyt.

Ja minusta on Gallén-Kallela täydellisesti onnistunut sulautumaan henkeen, joka vallitsee Seitsemässä veljeksessä. Hän on saanut kuvatuksi kaiken sen alkuvoimaisen, mikä asui veljeksissä ja joka purkaantui ilmoille niin väkivaltaisesti otteluissa Toukolan poikien kanssa — kaiken sen alkuvoimaisen heissä, joidenka ainoisina nautintoina olivat syöminen ja juominen ja joittenka elämän ainoisina kiihoittimina olivat tappelut, metsästykset ja kiekonlyömiset, mutta joittenka povessa saattoi liikkua niinkin vienoja tunteita, että kyynelvet nousivat silmiin, kun he palatessaan Impivaaralta ensi kerran näkivät Jukolan. Mutta myöskin Kiven leveän huumorin pohjavirta tuntuu kuvissa.

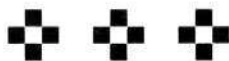
Ne jotka kenties ensin kiehtovat katsojan mieltä, ovat värilliset kuvat. Ne ovat enimmäkseen maisemakuvia. En ole tosin ollut tilaisuudessa vertaamaan näitä painettuja kuvia alkuperäisiin, mutta yhtähyvin näyttävät ne minusta onnistuneen harvinaisen hyvin. Katso esim. kuvaa Sompiosuo,

sivulla 158. Kiven kanssa kilvan laulaa Gallén-Kallela ylistystä salojen koskemattomalle ihanuudelle — laitaansa löytämättömille metsämaille — osottaen siten tajunneensa luonnonkuvauksienkin merkityksen Seitsemässä veljeksessä.

*

Saattaisi puhua hyvin paljon näistä kuvista, sillä ne sulkevat itseensä kokonaisen maailman — sen joka on meille ylennä rakas, Suomen. Niinkuin Kivi Seitsemässä veljeksessä on tajunnut sen, mikä on sisintä suomalaisen ja Suomen luonnon olemuksessa, niin on Gallén-Kallelakin täydellisesti käsittänyt sen salaisen siteen, joka meidät yhdistää maahamme: sen luontoon ja kansaan. Sentähden sydämemme kielet niin kummasti väräjävät silmäillessämme näitä kuvia — mutta samalla syntyy meissä ylpeyden tunne siitä että omistamme sellaisen neron kuin on Gallén-Kallela.

L. Vennervirta.

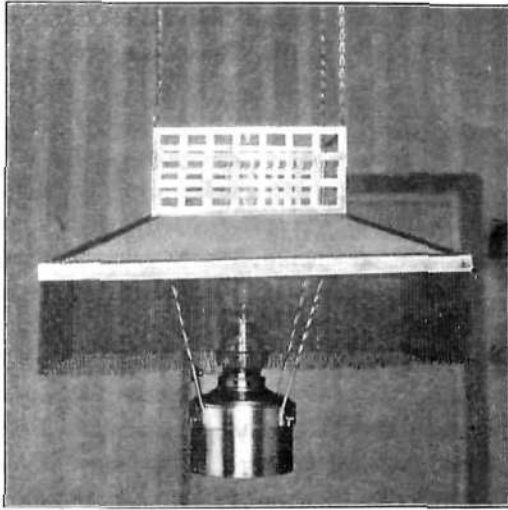

Taidetakomo Korun töitä.

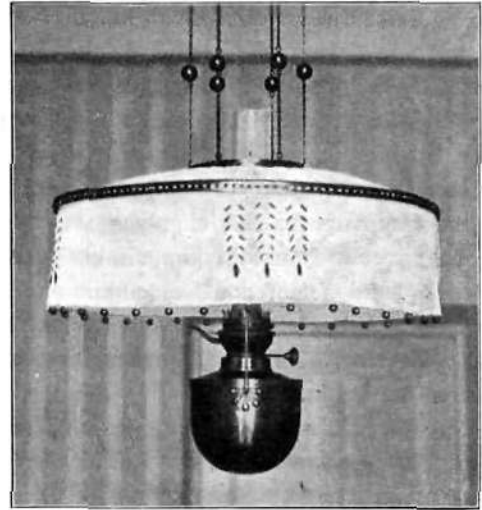
EINO SCHRODERUS.

KUPARINEN PÖYTÄLAMPPU PATINEERATTU VIHERIÄN-
MUSTAKSI TAHI RUSKAHTAVAKSI. SMK. 110: —

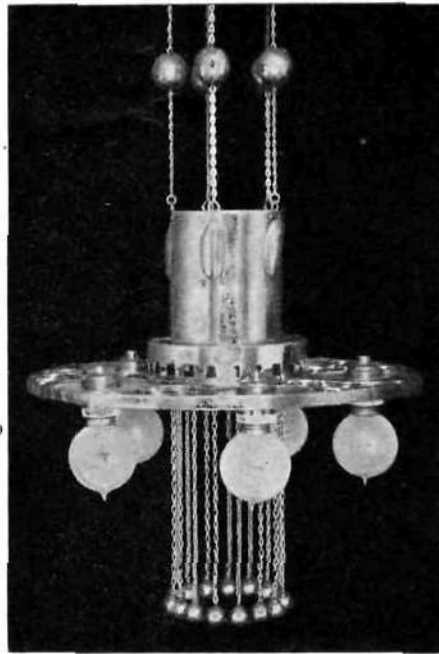

ARMAS LINDGREN

MESSINKINEN
KATTOLAMPPU
SMK. 65: —

EINO SCHRODERUS KUPARINEN
KATTOLAMPPU, MUSTA SMK. 68: —

EINO SCHRODERUS MESSINKINEN
KRUUNU
SMK. 130: —
HOPEOITUNA SMK. 145: —

AATTU HALONEN
KUPARINEN PÖYTÄ-
LAMPPU, PATINEERATTU
SMK. 110: —
HOPEOITUNA SMK. 150: —

Ebenholtsi.

Kun puhutaan ebenholtsista, niin tavataan sillä käsittää ainoastaan mustaa ebenholtsia. Ja tämän käsityskannan mukaan on kaikkialla se otaksu- ma, että ebenholtsia saadaan ainoastaan yhdestä ainoasta vissistä puulajista. Todellisuudessa on kuitenkin ebenholtsilla tarkoitettu puu syntyperäl- tään ja väriltään sangen erilaista. Ei ainoastaan sen puolesta, että paitsi mustaa on useita muun- kin värisiä ebenholtsilajeja, vaan paitsi sitä löy- tyä mustaa ebenholtsia useampaa lajia, jotka syn- typeränsä mukaan ovat ainelaadultaan sangen eri- laiset. Jokainen näistä lajeista ei ole puukau- passa ja juurijalostuksessa samanarvoinen, ja nii- den harvojen ebenholtsilajien joukossa, joita to- dellisuudessa myödään, lienevät saatavissa olevat tiedot toivottavia.

Joka tapauksessa on ensimmäisellä sijalla en- nen kaikkea musta ebenholtsi. Puu josta se on kotosin kuuluu Diospyros heimoon, ja kasvaa se pääasiallisesti Ceylon'illa ja Madagaskarilla. Mitkä ulottuvaisuudet tämä puu täällä saavuttaa korkeu- delleen ja läpimitalleen, nähdään siitä tosiasiasta, että näiltä mailta peräisin olevaa ebenholtsia tuo- daan 3—5 m. pituisissa ja 40—100 cm. läpimit- taisissa palkeissa, jolloin tulee ottaa huomioon, että tämä on aina sydänpuuta. Paksua pintaker- rostumaa, joka on melkein puhtaan valkoista, ei voida käyttää.

Paitsi tätä Ceylon'ilta ja Madagaskarilta pe- räisin olevaa, puhtainta ja väriltään syvimmin mustaa ebenholtsia, jota kaupoissakin parahimpa- na pidetään, löytyy vielä mustia muunnoksia, jotka eivät pohjaväriältään ole yhtä puhtaita. Tätä ei voida sanoa Diospyron ebenaster'ista, jonka

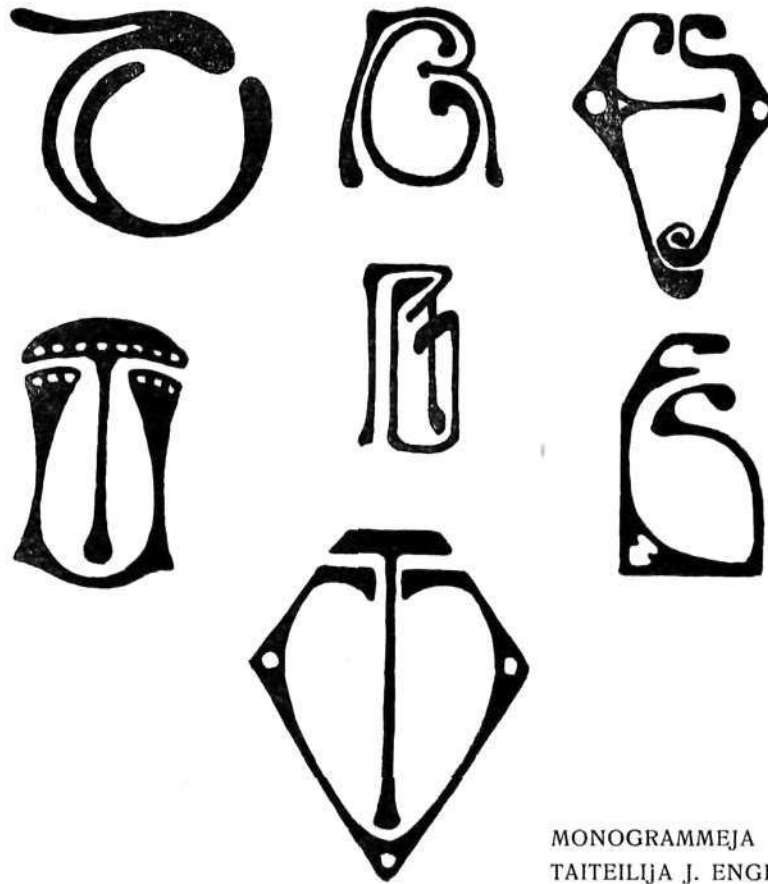
mustassa pohjavärissä on ruskahtavia ja kullalle vivahtavia juovia ja jota löytyy pääasiassa etelä- Intiassa. Samoilta mailta on peräisin valkojuovi- kas ebenholtsi. Molemmat ovat muunnoksia joita ei itse asiassa voida suinkaan pitää arvottomina, mutta joita kuitenkin, koskapa eivät värinsä puh- taudessa vedä vertoja Ceylonin ja Madagaskarin puille pidetään toisarvoisina puuaineina. Näiden joukkoon on myöskin luettava Brasiliasta kotoisin oleva mutta kaupassa portugalilaisena pidetty ebenholtsi, jonka sinisen mustassa pohjavärissä kulkee vihertäviä suonina.

Mustapohjaisen ebenholtsin perästä seurannee arvossa punertava laji. Siinä näkyy mustan rus- kealla pohjalla punasenuskeita suonitus. Kaupassa löytyy sitä enimmäkseen 1—2 m pituisissa ja 10—20 cm läpimitteisissä palkeissa. Silloin kun se on peräisin Ceylon'ilta kutsutaan sitä salaman- teri puuksi. Kuitenkin tuodaan sitä sangen pal- jon Brasiliastakin.

Kolmantena käypänä ebenholtsina pidetään vi- hertävää lajia. Tämä puuaine ei ole kuitenkaan kotoisin niin hyvistä puulajeista kuten edelli- set. Se saadaan päinvastoin sangen pienestä ruokomaisesta puulajista Länsi-intiassa, jonka runko on harvoin läpimitaten suurempi 10 cm ja korkeus korkeintaan 4 m. Mutta sen kovuus ei kuitenkaan anna perään edellämaituille ja pysyy sen viheriänruskahtava väri aina arvossaan. Ebenholtsin korkean hinnan tähden, löytyy siitä luonnollisesti mitä erilaisimpia jäljittelyjä. Eben- holtsin nimellä purjehtii pitkin maita ja mante- reita vielä näinäkin päivinä sangen paljon puula- jeja, joilla ei likimainkaan ole näitä ominaisuuks-

sia ja tunnusmerkkejä. Erehdysten ja pettymysten varalta on pidettävä kiinni ebenholtsin luonteisista aineomituksista. Suuri kovuus ja ainetiheys, joka vähimmälläkin leikkauksella tlysyttää teräaseen, niin että puu tuskin on veit sellä työskenneltävissä, ovat yhtenä tunnusmerkinä. Toiseksi voidaan sitä pitää oikeana, kun puun vuosikehät ovat ainoastaan työläästi suurenuslasilla huomattavissa. Oikea ebenholtsi ei

myöskään pysy veden päällä, sillä sen spesifinen paino on aina paljo suurempi kun 1. Varmimpana alkuperäisyyden selville saamisen tunnusmerkinä, on kuitenkin palamistulokset, tuhka. Se on ehta ebenholtsissa aina lumivalkeaa ja sisältää suuressa määrin kudoksissa löytyvää oksaalihappoista kalkkikristallia. Jos tuhkassa tätä löytyy, ei ebenholtsin puhtaus ole epäiltävissä.

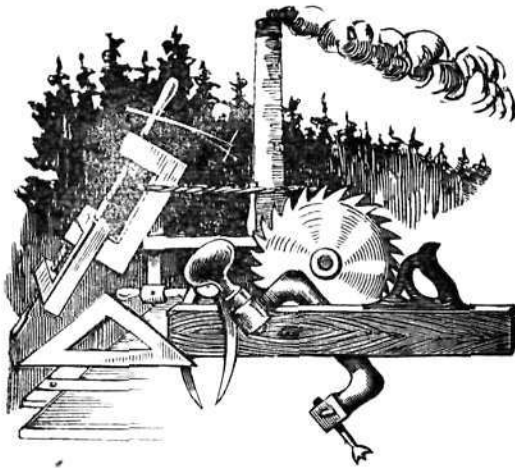
MONOGRAMMEJA
TAITEILIJA J. ENGELBERG

Kotitaide XII sisällys: Münchenin näyttely 1908, kirj. E— S—m (8 kuvaa). — „Seitsemän veljestä“, Gallén-Kallelan somistamana, kirj. L. Vennervirta. — Taidetakomo Korun töitä (5 lampun kuvaa). — Ebenholtsi. — Monogrammeja, taiteilija J. Engelberg. — Ilmoituksia. — Tilausilmoitus.

HELSINGIN PUUSEPPÄTEHDAS

Lastenkotok. 5 **OSAKEYHTIÖ** - Helsingissä -

Sähköosoite:
PUUSEPPÄ
Puhelin 13 53

Valmistaa
Huonekaluja,
Konttorin-,
Kirkkojen-,
Puotien- y. m.
sisustuksia.

Ikkunoita, Ovia, Parkettilattoja sekä kaikkia puuseppäalalle kuuluvia töitä.

Sanduddin

Tapetti- & Mattoliike

Helsinki P. Esplanaadik. 25 telef. 49 79
on maamme vanhin, suurin ja ajan-
mukaisemmin järjestetty erikoisliike

Tapetti ja Mattoalalla

Häaraosasto Wiipurissa Aleksanterin-
katu 19 telef. 13 05

ERIKOIS-LIIKE

TAITEELLISILLE

UUTUUKSILLE

Tapettien,

Friisien

ja

Linoleumien alalla

HELSINGIN UUSI

TAPETTI LIIKE.

UNIONINKATU 23.

W. Salvén

Puhelin 924.

Suomen Käsityön Ystävät

Unionink. 23 — Puhelin 22 20.

Myy ja järjestää kaikenlaatuisia korusompeluja, kuin myös kutomatöitä.

Suomen Kultaseppä-O.-Y.

Aleksanterink. 15.

Edullisin kulta-, hopea- ja uusihoepa
y. m. esineitten osto- ja tilauspaikka.

Huokeimmat hinnat!

Myymlöitä: Turussa Aurank. 12; Tampereella Kauppak. 8.

A. ALM'in Tapetti- ja Värikauppa

III Iso Roopertink. 1. III
myy kaikkia lajia III

Maalarivärejä ja suteja

sekä värjättyjä ja painettuja

Linoleummattoja.

Vahakankaita, Tapetteja, Friisejä ja Nauhoja
y. m., y. m.

Westerlund & C:o

Telef. 11 17 Helsinki Telef. 11 17

Parhaimpia Kone-, Sylinteri-
y. m. öljyjä. — Konsisteeri-
rasvaa, Vaseliiniä, Tärpättä,
Pakninkia, Konehihoja,

Trasselia, Nuuraa, Presen-
ninkiä, Ulkolaisia puulajeja,
Liimaa, Armatuureja, Ruis-
kuja y. m.

Hietalahden Osakeyhtiö

Höyläys-, Puuseppä- & Huonekalu-
tehdas, Verhoilu- & Koristetyöpajat.

Helsingissä, Hietalahdenrannan ja Nuoranpunojankadun kulmauksessa. Puhelin 48. Huonekalunäyttely Nuoranpunojankadun 2:ssa & Lundqvist'in Liikepalatsissa, Puhel. 37 84.

Suomen Väri & Vernissatehdas Osakeyhtiö

Etelä Esplanadinkatu 8 Helsinki Haaraosastoja:
Puhelin 85 Porissa, Viipurissa ja Turussa

Englantilaisia, ranskalaisia, hollantilaisia ja saksalaisia Suurin varasto kaikellaisia kuivia ja tuoreita värejä, piirustusaineita, harppilaatikoita, piirustuslautoja, vernissoja, öljyjä, lakkoja, sutija, liimaa y. m. tussia, vesivärejä y. m. y. m. maalarin tarpeita.

Jälleenmyyjille edullisin ostopaikka.

JOHN ERICSSON

PUUSEPÄNTEHDAS JA
HUONEKALUJEN TAIDEATELIEERI
HALLITUSKATU 14.

Sekä puisia että teräksisiä
HIHNAPYÖRIÄ,
oikeita Jenkins Venttiiliä,
CARBORUNDUM KIVIÄ,

Kaikellaisia 1:ma
KONEHIHNOJA
ÖLJYJÄ

ja voiteluaineita, trassella,
letkuja ja pakninkia.

Osakeyhtiö T. E. CRONVALL.

A.-B. K. H. Renlund O.-Y.

Rakennusaineita.

Valurakennusaineita, Rautapalkkia, Rata- ja Raitiotiekiskoja, Sementtiä, parhaimmilla merkeillä varustettuja.

Tulenkestäviä- ja Punasia tiiliä.

Sammutettua ja sammuttamatonta kalkkia, Kattopeltiä, mustaa ja galvanioitua, Katto- ja Seinähuopaa, Pinkopaperia, Asfalttilakkaa, Kivihiilitervaa, Puutervaa.

Ikkunalasia.

Korkkimattoja.

Ovi- ja Ikkunaheloja uusinta mallia.

Viiniläinen Huonekalu-Varasto

Rydman & C:o

Aleksanterink. 11.

Kaikenlaatuisia huonekaluja, kankaita, verhoja, uutimia, mattoja y. m.

Erikoisosasto amerikalaisia konttorihuonekaluja.

LEVITTÄKÄÄ KOTITAIDETTA!

Th. Wulff Paperi- ja Piirustus- tarpeiden kauppa

Helsingissä - Pohjois-Esplanadinkatu 43.

Kaikenlaatuisia 1:ma Piirustustarpeita

Halvimpiin hintoihin.

P. Sidorow

Suomalainen Kalustokauppa
Osakeyhtiö

Suomen suurin konekauppa!

::: Konttori ja Konenäyttely :::

Helsingissä, Aleksanterinkatu n:o 7
(entinen Vaasan Pankin huoneusto, vastaanottaa Yhdyspankkia.)

Suorittaa oman insinöörin johdolla täydellisiä konelaitoksia kaikilla aloilla, joista mainittakoon: täydellisiä sahalaitoksia, myllyjä, meijereitä, puusepäntehtaita puumassatehtaita y. m.

::: Pyytää erikoistarjous! :::

Hyvin lajiteltu varasto:

Tapetteja, reunuksia,

korkkimattoja ja

rullakartiineja

Viipurin Tapettikauppa

KARL LAGERBLUM

Helsingissä Aleksanterink. 50.

Tel. 20 94.

K. LINDROTH'in
KORISTE- JA RAKENNUS-

TAKEITTENTEHDAS

Helsinki - - Tel. 24 95.

Valmistaa takorautatarpeita niinkuin kattokoristeita, porraskäytävä- ja veranda-aitoja, porttia, palotikapuita sekä kaikkia I-sen luokan sepänliikkeeseen kuuluvia töitä, esim. Takorautaisia hauta-aitoja ja ristiä, puutarha-aitoja, kynttiläkruunuja y. m.

Tilausilmoitus.

Suomen Teollisuuslehti

1909

ilmestyy entistä ohjelmaansa seuraten seuraavina osastoina:

KOTITAIDE, huonesisustuksia, rakennustaidetta, maalausta ja kuvanveistoa sekä taideteollisuutta käsittelevä lehti, on ohjaajana ja neuvonantajana kotien taiteellisessa somistelussa. Sitä toimittavat arkkitehdit Eino Schroderus ja Tyyne Kolinen usein muitten taiteilijain ja arkkitehtien avustamina.

KUTOMA- JA PAPERITEOLLISUUS, joka, toimitettuna ja painettuna Tampereella, käsittelee näiden maallemme niin tärkeiden teollisuushaarojen oloja ja kehitystä. Osasto ilmestyy 12-numeroisena, siis joka kuukausi. Toimittajina ovat insinöörit E. J. Simola, A. Solitander, V. M. J. Viljanen y, m.

SEPPO, takoma-, levy- ja vaskiseppäin lehti, käsittelee 6-numeroisena ja runsaasti kuvitettuna koko konealan työkoneita, työkaluja ja työtapoja. Seppoa toimittaa insinööri V. Valkola.

SÄHKÖ JA VOIMA, käsittelee sähköalaa ja voimakoneita ilmestyen 6-numeroisena ja runsaasti kuvitettuna. Osastoa toimittaa insinööri M. Heikinheimo useiden muiden ammattimiesten avustamana.

S. T.-LEHDEN YLEISOSASTO sisältää kirjoituksia niiltä monilta tekniikan ja teollisuuden aloilta, jotka eivät kuulu edellisten erikoisosastojen ohjelmaan. Siihen tulee sitäpaitsi yleisempää laatua olevia kirjoituksia, teknillisen kirjallisuuden arvosteluja y. m. Yleisosasto seuraa 24-numeroisena kaikkien osastojen erikoistilauksia. Ainoastaan Kotitaidetta sekä Kutoma- ja Paperiteollisuutta voi tilata aivan erikseen. Yleisosastoa toimittaa insinööri V. Valkola; avustajina ovat m. m. insinöörit M. Heikinheimo, T. Hirn, S. V. Hintikka, P. Pero, E. Saraoja, K. V. Suonivaara.

TILAAMISTAPA JA TILAUSHINNAT:

Tilauhinnat v:na 1909 ovat postimaksuineen seuraavat:

S. TEOLLISUUSLEHTI kaikkine osastoineen noin 50 liitekuvan seuraamana	16: —
KOTITAIDE erikseen noin 30 liitekuvan seuraamana	9: —
KUTOMA- JA PAPERITEOLLISUUS erikseen	2: 50

	Yleis-osaston kanssa	Muun osaston lisäksi tilattuna, lisähinta:	Tilausta, joka käsittää 2 tai 3 erikoisosastoa, ei voida tehdä postin kautta, vaan ainoastaan kirjakaupoista tai suorastaan lehden toimitukselta Helsingissä, jolloin lehti saapuu tilaajille ristisidelytyksenä.
KOTITAIDE noin 30 liitekuvan seuraamana	10: —	8: 50	
SEPPO 10 " " "	4: —	2: 50	
SÄHKÖ JA VOIMA 10 liitekuvan seuraamana	4: —	2: 50	
KUTOMA- JA PAPERITEOLLISUUS	4: —	2: 50	

HUOM.! Hinnat ovat samat sekä lehden toimistossa että postikonttoreissa. Ulkomaalle (Venäjää lukuunottamatta) tilattaessa tulee tilausmaksuun 15 % korotus.

Paitsi 20 % tilausalennusta jaamme ensi vuonna asiamiehillemme

Smk. 100 ylimääräisinä palkintoina

siten, että ne asiamiehet, jotka ennen huhtikuun 1 p:ää ovat lähettäneet enemmän S. Teollisuuslehden ja sen Sähkö ja Voima-, Seppo- sekä Kutoma- ja Paperiteollisuus-osastojen tilauksia, saavat yhden 25 mk., yhden 15 mk., ja yhden 10 mk. palkinnon, ja että ne asiamiehet, jotka saman ajan kuluessa ovat enemmän Kotitaidetta tilanneet, saavat niinkään yhden 25 mk., yhden 15 mk. ja yhden 10 mk. palkinnon. Tilaus, johon kuuluu sekä Kotitaidetta että joku muu lehtemme erikoisosasto, ottaa osaa molempiin kilpailuihin.

Helsingissä joulukuussa 1908.

Toimitus.

Käännä!

Helsingin Sementti- & Asfalttiliike

JOHN NORDBERG

Puhelin 40 03.

Tekee kaikkia sementti- ja asfalttialaan kuuluvia töitä ympäri koko maan. Kohtuulliset hinnat.

JULIUS TALLBERG

Varasto uudenaikaisia huonekaluheloja

Kullattua KUPARIA, MESSINKIÄ, NIKKELIÄ y. m.
Eri malleja piirustusten mukaan toimitetaan mitä pikimmin tehtaalta

Erilaatuisia huonekalulukkoja

Rokkolan hyväksi tunnettua PEILILASIA määrättyissä suuruuksissa suoraan tehtaalta.

Juho F. Aaltosen

Tapettikauppa

Erottaja N:o 11.

Puhelin 33 65.

Varasto aistikkaita tapetta kaikista KOTI- ja parhaimmista ULKOMAAN tehtaista. — Friisiä, reunuksia, kultalistoja, korkkimattoja, pinkopaperia ja — — — -pahvia y. m., y. m. — —

Rakentajat huom.! ■ ■ Rakentajat huom.!

Hyviä rakennustarpeita:

vasoja, parruja, hirsä, riukuja, lankkuja, lautoja, telinelankkuja, hal-koja y. m. myy

Helsingissä, Vladimirikatu 11.
Puhelin 37 56.

Niilo Ahlgren

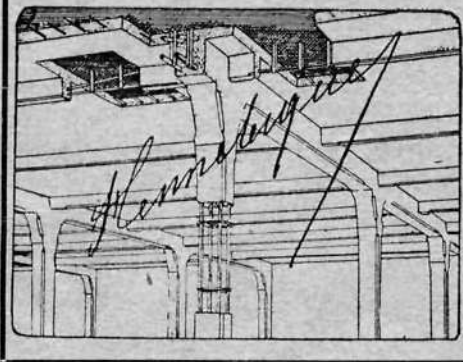
VÄREJÄ JA
PIIRUSTUSTARPEITA

Arkkitehtejä, insinöörejä, geologeja varten.

Parhaita tunnettuja merkkejä! — Huokeat hinnat!
Antink.29 (Polyt. Yhd. talo).

I. Holmgren

Puhelin
28 91

Puhelin
28 91

Aug. Kiökemeister

Helsinki.

Suorittaa kaikenlaisia rautabetoni konstruktioneja

„Hennebique systeemin“ mukaan.

Keskuslämmitys- ja ilmanvaihto-laitoksia!

Arvoisille rakennusherroille, arkkitehteille ja rakennusmestareille saan täten ilmoittaa, että nyt kun olen maailmankuulun toimiminen

Rietschel & Henneberg, G. m. b. H.

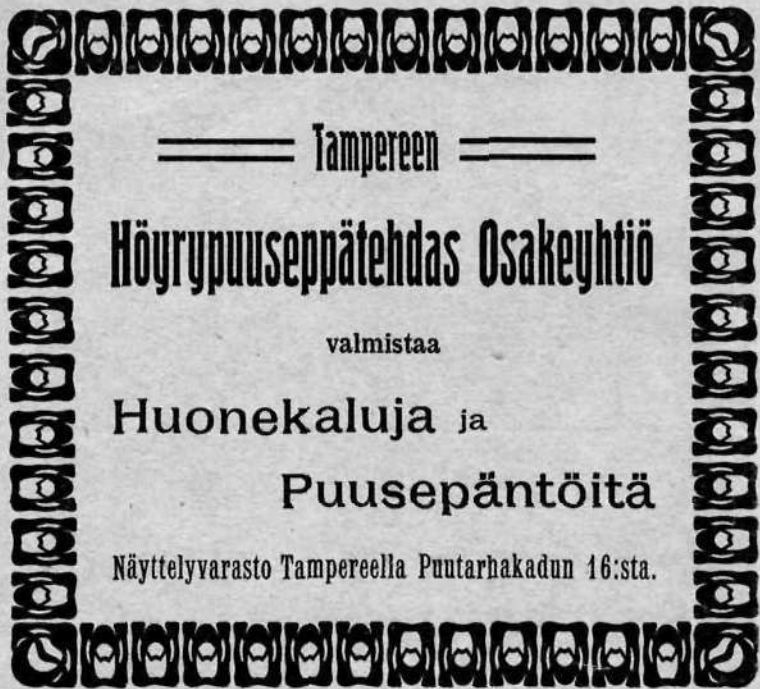
kanssa Berlinissä tehnyt sopimuksen yhteistyöstä, on minulla tilaisuus keskuslämmitys- ja ilmanvaihto-alalla suorittaa töitä uusimpain periaatteiden ja uusimpain kokemusten mukaan mitä tällä alalla on. Toiminimi Rietschel & Hennebergin monivuotinen kokemus sekä asema yhtenä mannermaan etevimmistä liikkeistä tällä alalla takaa kaikissa suhteissa ensiluokkaisen työn.

Suunnitelmia ja kustannusarvioita tehdään pyynnöstä.

Kunnioituksella:

ROB. HUBER.

Helsinki.

== Tampereen ==

Höyrypuuseppätehdas Osakeyhtiö

valmistaa

Huonekaluja ja
Puusepäntöitä

Näyttelyvarasto Tampereella Puutarhakadun 16:sta.

Tampereen Rakennuskonttori

myy halvimmalla

Kalkkia, sammutettua ja sammuttamatonta.
Sementtiä, Lomma, Danmark ja Quinstorp.
Tulenkestäviä tiliä ja savea.
Ikkunalasia, Tapettia, pingopaperia ja pahvia
Maalitarpeita ja **Värnissoja**.
Rakennustarpeita ja **Työkaluja**.
Konetarpeita ja **Öljyä**.
Rautatiekiskoja ja **]-rautoja**.

SÖRNÄISTEN HALKO- JA PUUTAVARALIIKE O. Y.

Tehtas, Konttori ja Varasto FREDRIKSBERGINKADUN 13-15. Puhelin 270.

MYYPPI: Höylättyjä ja Höyläämättömiä sekä höyrykuivia lankkuja, lautoja, listoja y. m., y. m.

VALMISTAA: Karmia, ovia, ikkunoita, konttori, ja myymälä-huoneustojen sisustuksia, toimittaa korjauksia rakennusalalla kokeneen rakennusmestarin johdolla sekä yleensä kaikkia puuteollisuusosalalle kuuluvia töitä.

MYYPPI: Polttopuita, halkoja kokonaisina, sahattuina ja pilkottuna sekä kotinajettuna.

VARASTO: Hylkylautoja, lankunpintoja, hirssiä, vasioja ja piiruja.

Kaikki nykyajan halvimpiin hintoihin.

Lång & Leppäaho Osakeyhtiö

Aleksanterink. 13. - Puhelin 143.

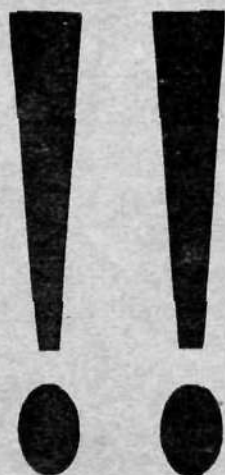
Konttori- ja kirjoitustarpeita
Paperia. Tukuttain ja vähittäin.

— Konttorikalustoja. —

**SINKOPIOITA
RUSKEAKOPIOITA
VALKOKOPIOITA**

VALOKUVAA
PIIRUSTUKSIA, KONEITA,
HUONESISUSTUKSIA Y. M.

TOIMITTAA VALOKUVAUSTOITA
AMMATTIMIEHILLE.

Helsingin Rakennusainekauppa Osakeyhtiö.

Itä Heikinkatu 3.

Haaraliike Sörnäisissä Hämeenkatu 2.

* * Rakennusaineita, Rautatavaraa, * *

* * Värejä ja Öljyjä, Talouskaluja, * *

Pyytäkää Hintailmoituksiamme!